

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVII.

V Ljubljani 20. maliga travna 1864.

List 12.

Pogovori od spovedi.

Spisuje M. Smolej.

(Dalje.)

Uradnik. Takrat je bil Luter pač še zelo v zmote zakopan in zamotan v vezi papeževe.

Pastor. Pozneje je v resnici Luter bolj evangeliju primerno od spovedi govoril in zavergel sodnjo oblast, ktero si katoliški duhovni na besede pri sv. Janezu prilastujejo. Tako n. pr. piše: „Odpušanje zadolženja ne stoji v službi in oblasti ne papeža, škofa, duhovna, ne kterega koli človeka na zemlji, ampak samo na besedi Kristusovi in v lastni veri, zakaj on ni hotel naše tolažbe, našega zveličanja, našega zaupanja na človeško besedo ali delo staviti, ampak le samna se in na svojo besedo in delo.“ In drugej spet piše: „Tisti, ki se le Bogu obtožiti hočejo in k zakramentu pristopijo, ti naj se nikar dalje ne silijo; zakaj vsak na svojo vest vzame, kakor sv. Pavel piše: Vsak človek naj samega sebe presodi i. t. d. *)

Duhovni pomočnik. Iz tega, kar sem jest in kar ste vi od Lutra napeljali, ne sledi drugega, kot to, da je bil mož vedno nasprotnih misel in je danes tako, jutri spet drugači govoril in učil, danes terdil, da je posebna spoved potrebna in koristna, jutri, da je splošna spoved pred Bogom zadostna. Sploh je on v tem stanoviten, da si nikjer in nikdar stanoviten ne ostane.

Uradnik. Mi se ne vezemo na Lutra. On je bil človek in se je toraj motiti mogel.

Duhoven pomočnik. Pa vi se vezete, mislim, na svoje verske ali simboliške bukve, ako se morebiti ne štejete k možem napredovanja, ki se tudi za to podlago vaše vere ne zmenijo več.

Pastor. Nikakor ne, ampak mi hočemo verni protestantje biti, pri meni in mojih simboliške bukve se vedno svojo veljavo imajo.

Duhovni pomočnik. Ako je temu tako, vam je zraven izrekov zastran posebne spovedi v simboliških bukvah **) gotovo tudi Lutrovo napeljevanje za spoved znano. Pod napisom: kako naj se priprosti spovedovati učijo, stoji vprašanje: „Kterih grehov se je treba spovedovati?“ Odgovor: „Pred Bogom naj se vsih grehov obtožimo, tudi tistih ki jih ne poznamo, kakor to v Očenašu storimo; pred spovednikom naj se pa spovemo le tistih grehov, za ktere vemo in jih v srcu čutimo.“

Potem sledi vprašanje: „Kteri so ti?“ in odgovor:

*) Gl. Bodemann vergleichende Darstellung der Unterscheidungslehren. — A. Baud die Orthodoxie der sakramentalischen Beicht.

**) Gl. n. pr. Augsburger Confession cap. 25. confess. helv. c. 14. Züricher Prädikanten-Ordnung vom Jahre 1758 neu bestattet ist. 1803.

„Tu glej na svoj stan po 10. Božjih zapovedih, ali si oče, mati, sin, hči, potem naj pridigar reče: Ali tudi verjueš, da je moje odpusnje tudi odpusnje pri Bogu? Odgovor: Da, ljubi gospod. Potem naj reče: Kakor verjueš, tako naj se ti zgodi, in jest na povelje našega Gospoda Jezusa Kristusa ti odpustim tvoje grehe v imenu Očeta, Sina in sv. Duha. Amen. Idi v miru.“ Potem sklene katekizem ta oddelek z besedami: „To le naj bode priprostim navadno vodilo za spoved.“

Pastor. In kaj sledi po vaših mislih iz tega vodila, kakor ga res Lutrov mali katekizem ima?

Duhovni pomočnik. Iz tega sledi, da se nekatiškim duhovnom res prilastuje sodnja oblast čez verne, ker se jim oni morajo grehov spovedovati, kolikor jih vejo in jih potem duhoven v imenu trojedinega Boga kot Božji namestnik odveže. — Mislim tedaj, da bikatiškim duhovnom ne bilo toliko za zlo jemati, ako hodijo v spovednice, kajti več grehov, kakor jih kdo ve, tudi oni ne tirjajo in ne silijo zvediti; zadosti je, da se grešnik grehov obtoži, ki so mu znani in zraven resnično voljo ima se obtožiti tudi tistih, na ktere se ravno zdaj, če je tudi vest dobro in skerbno spraševal, domisliti ne more. Zatoraj tudi pri nas grešnik k sklepu svoje spovedi moli: „Ti in vsi moji drugi grehi, ki se jih spomnim in ne“ i. t. d. Sej po nauku cerkve že sama želja se spovedati, v odpusanje zadostuje tistim, ki so n. pr. v smertni nevarnosti, ali priložnosti nimajo pred duhovnim se obtožiti, ako le svoje grehe resnično obžaljujejo in resno voljo imajo se jih spovedati, ako bodo se priložnost imeli. To je nauk naše vere, in vsak potem takem sam lahko presodi, ali je pač katoliška spoved res trinoštvo, tiranska naprava, kjer se vest in sramozljivost neusmiljeno tare, terpinči in zvediti sili, kar grešnik povedati ne ve in ne more, kakor jo uni, ki naše vere ne poznajo ali poznati nočejo, černijo in zabavljivo obrekujejo.

Pastor. V tem se motite, ako menite, da pri nas duhoven kako sodnjo oblast ima; mi smo le označevalci odpusanja grehov, in odveza je ravno znamenje tega odpusanja, in jest za svojo stran ostanem pri tem, da v ti zadevi po napeljanih besedah sv. pisma duhovnom nikakoršna oblast ni podeljena, naj mi že tudi zavernete in rečete, da tako naznanilo in obljubo, da bodo namreč spokornim grehi odpušeni, terdovratnim pa ne, more vsak kristjan drugemu sporočiti; sej to storiti tudi v resnici more in sme. Sv. apostelj Jakob sam moje besede poterdi. ko pravi: „Obtožite se eden drugemu svojih grehov.“ (Jak. 5, 16.)

Duhovni pomočnik. Prav, ostanite pri svojim terdenji, toda potem nikar več ne recite, da ste

še pravoveren protestant, ki se veže na simboliške bukve, zakaj Luter sam je, kakor smo vidili, besede pri sv. Janezu na posebno spoved obernal, in njegov mali katekizem z jasnimi besedami prilastuje duhovnom sodnjo oblast, in ravno tako bolj ali manj tudi druge simboliške bukve. Pa vašemu terjenju se ni čuditi in vam tudi ne zameriti, da bi bilo po vaših mislih enako, ali naj se grešnik v splošni spovedi pred spovednikom ali pa verni eden drugemu obtožijo; kajti doslednje v resnici drugače govoriti ne morete, ker v ti reči res sedaj nobene oblasti nimate in je vaša sedanja spoved vsa drugačna, kakor pa Luter in simboliške bukve večidel od nje govore in jo ohraniti opominjajo!

Kar pa napeljane besede pri sv. Jakopu zadeva, se celo molite, ako menite, da one za to pričujejo, kar vi terdite. — Tudi sv. apostelj Pavel pravi: „Bodite edin drugemu podverženi“ (Efež. 5, 21.), in vendar mislim, ne bote terdili, da s tem hoče reči, da naj bodo podložni gospodarji svojim poslom, oblastniki svojim podložnim, spovedniki spokornikom i. t. d. Ravno to velja tudi, kar une besede sv. Jakopa zadeva, zakaj besede: „eden drugemu“ v sv. pismu nikakor ne naznanujejo vselej popolnoma enakosti med osebami. — Sv. Jakop govori od molitve in maziljenja s sv. oljem pri bolnikih. Moč in nasledek tega maziljenja in molitve je med drugim tudi odpušanje grehov: „in ako je v grehah, mu bodo odpušeni“ (v. 15), vendar ne brez spovedi, ako se svojih grehov zavé in se obtožiti more. „Obtožujte se toraj eden drugemu svojih grehov,“ ne človek angelu, ne grešnik Bogu, ampak neduhoven duhovnu, človek človeku, ki je od Boga oblast prejel grehe odpušati. To, glejte, je pomen omenjenih besed, ako se v pravem duhu in zapopadku sprejmejo. Kakor nalaš nam je Origen tudi v ti zadevi izverstna priča. ... „Je pa še drugo odpušanje grehov po pokori,“ pravi on, „ako se (gresnik) ne sramuje duhovnu gospodovemu grehov naznaniti, kjer se spolni, kar apostelj Jakop govori: „Je kdo bolan med vami, naj pošlje po duhovna.“ (Hom. II in Levit.) „Oblast odvezovati,“ pravi tudi sv. Ambrož, „je bila le samim duhovnom podeljena.“ (Ambr. de Poenit. I. 1.) Tako, glejte, namesto za vašo stran sv. Jakop le za našo posebno spoved spričuje. —

Grajsak. Naj si bode že z oblastjo po Jezusu aposteljnomo podeljeno, kakor si bodi, meni se vendar letó čudno zdi, da oni to toliko imenitno oblast, grehe odpušati, tako redko in, bi rekel, le poverhoma v svojih listih omenjajo.

Duhoven pomočnik. Temu, g. grajsak, se nikakor ni čuditi. Aposteljni so sv. vero judom in nevernikom oznanovali, ti pa niso spovedi, ampak le sv. kersta potrebovali, pri katerim, kakor je znano, se ne samo izvorni, ampak tudi vsi lastni grehi odpušajo; ni jim bilo toraj potreba kar precej spovedi, marveč pa kerst oznanovati in priporočevati, kakor nam n. pr. to tudi Djanj ap. v 8. pogl. spričuje. — Kar pa jih je sv. vero sprejelo, so skoraj brez vse izjeme kot svetniki živeli, se skoraj vsaki dan ali saj prav pogosto sv. obhajila vdeležili, kakor tudi iz Dj. ap. in cerkvene zgodovine vemo. (Dj. ap. 2, 42.) Oproštenim toraj smertnega greha, zadolženim k večemu le v odpustljivih grehah človeške slabosti, ki človeku gnade Božje ne odvzamejo, tudi njim ni bilo silno potreba spovedi priporočevati in v svojih listih tolikrat omenjevati.

Naj bi toraj aposteljni tudi nikjer spovedi, pri judih ze sploh znane naprave, ne omenili, ker tega niso posebno tirjale okolišine in potrebe in so bili

aposteljni sploh zelo varni v razodevanji zakramentalnih skrivnost, moramo vendar, kakor sim poprej že opomnil, vzajemnemu spričevanju vsih stoletij v ti zadevi verjeti. — Ako je pa temu tako, kar mi bo poterdil vsak, ki je pravicoljuben in zveden v sv. pismu in cerkveni zgodovini, nam mora toliko več zadostiti in našo vero v katoliško spoved poterditi, ako aposteljni pri vsem tem vendar res v svojih listih spoved omenjujejo. Tako n. pr. sv. apostelj Jakop 5, 16 in sv. Janez I. 1, 9. Sv. Pavel imenuje sebe in druge aposteljne „služabnike sprave“ (II. Kor. 5, 18), „delivce Božjih skrivnost“ (I. Kor. 4, 1.), in razlaga posebno lepo in umevno v svojim 2. pismu do Kor. 5. pogl. celo napravo zakramenta sv. pokore takole: „Vse pa je iz Boga, kateri nas je seboj spravil po Kristusu, in nam dal službo sprave. Bog je namreč v Kristusu svet seboj spravil, jim njih grehov ni pripisal in nam je izročil besedo sprave. Namesto Kristusa smo tedaj poslani, kakor da bi Bog po nas opominjal. Prosimo namesto Kristusa „spravite se z Bogom.“ — In v apost. Djanju beremo celo, da so aposteljni res spovedovali in verni k spovedi hodili. Kakor namreč sv. Matevž (3, 6) piše, da so judje k sv. Janezu v pušavo prišli in se svojih grehov obtožili, tako nam sv. Lukež (v Djanju ap. 19, 18—20) pripoveduje naslednje: „In veliko vernih je prišlo in so se spovedovali in naznanili svoje dela. Veliko pa tistih, kateri so vraže uganjali, so znesli bukve in jih sežgali v pričo vsih. Tako je močno rastla beseda Božja in se je vterdovala.“ Glejte tu aposteljne, ki so spovedi vernih sprejemali in kot sodniki ukazovali sežigati bukve, ki so vernim služile v vraže. Ali more, vprašam, kdo po pameti še bolj dostojnih spričevanj za katoliško spoved želeti in tirjati? — (Dalje nasled.)

Mirijam.

(Česki spisal Václ. Štule, poslovenil Deželanov.)

(Konec.)

VII.

Tako se je nenadoma vse spremenilo! Preobernila se je osoda trém ljudem, in vsemu judovskemu narodu. — Ne-pošteni načelnik judovskih rovarjev, gorečnik brez ljubezni, Abrahamov potomec brez vere v Boga, Janez z Giškale, je končno pospešil razsodbo; pospešil jo je z v nebo vpijočim zločinom. Na njegovo povelje, zoper pravo in navode, so bili pred obličjem rimske vojske na Sijonu križani neoroženi poslanci, ki so prinesli ubozemu narodu mir. To je razsodilo. Rimska vojska je kar zdvijala. Ni več čakala, da bi ji dajal Tit povelja, temuč v divji jezi je napadla in razsula vrata, razkopala nasipe, podavila prednje straže in gnala kakor plaho čedo pred seboj obupane judje. K sreči so dobili Janeza z Giškale precej pri durih v duhovski dvorani. Rovarji so bili zdaj brez poveljnika. Še ta dan je bil več del gornjega mesta in tempelj Rimljanom v pesteh. Ravno tako so dobili pozneje tudi dolnje mesto, kjer so bili judje zadnji obupni boj. Vse so zgubili. Pa kdo bi popisoval prežalostno gledišče. Temu enacega zgodovina nobenega več ne hrani v svojem zakladu. —

Ne boj, ampak mesarsko klanje se je razširilo po vsem mestu, Giškala pa je vklenjen z zobmi škripal. Prebodeno Mirijam so položili na poblazinjeno klop, zraven nje pa je pokleknil Flavijan z neizrekljivo žalostjo v sercu. Tudi on je bil ves omoten, dokler ga stotnik ne vpraša, kaj naj se počne z vjetimi.

„Vjete odpeljite k cesarju,“ reče tribun. Kar tiče Janeza z Giškale, ta ni samo naš splošni, marveč tudi moj

osebni sovražnik. Vera, katero spoznavam, ta mi veli, naj vracam hudo z dobrim. Zato sporočite carju to, za kar ga prosim: Naj bode temu Janezu milostiv, in naj mu daruje življenje. Recite carju, da kratko pred smertjo ga prosim te milosti; povejte mu, da sem mu hvaležen za vse, kar mi je storil dobrega iz ljubezni.“

Mirijam je čula in razumela Flavijanove besede, polne ljubezni do svojega sovražnika. Kri ji odteka, s kervjo zginja moč, — življenje se nagne. Pred dušo se ji odpirajo vrata v večnost; tu se ji odpro oči: — moč svete ljubezni, ljubezen do sovražnika, ta jo je ganila. Vse kar je o Jezusu čula iz Flavijanovih ust, vse ji zdaj trepeče živo pred očmi, vse gleda v jasni luči. — Vojaki so odpeljali zvezane vjete in Mirijam lažej diha. Še enkrat zbere vse moči in reče prijatelju s slabim, pa vendar brihtnim glasom: Mirijam umerje v tvoji veri! — Jaz verujem v Jezusa Kristusa. — Vera, ki uči odpustiti sovražnikom, in moč hudo povračati z dobrim — je iz Boga. — Oh, naj bode ta kri meni kerstna kri. — Jezus, Sin Davidov, usmili se! — Flavijan — bratec — da se vidiva pri Jezusu — Odrešeniku!“ To so bile zadnje besede. — Zdaj si izdere meč, ki ji je globoko tičal v persih in potlej izdihne svojo čisto in nedolžno dušo. —

Flavijan nekoliko pokleči pri mrtvi in moli z jasnim obličjem. Zaznamnja ji križ na čelo, vstane in zakliče z navdušenim glasom: Hvalo tebi, Oče v nebesih! Hvalo tebi, Odrešenik, za tvojo milosrčnost! Moja sestra je pri tebi v nebesih! — In zdaj mi daj še moči, da dokončam svoje delo!

Junak plane na noge, pritisne k srcu stermečega stotnika, migne vojakom k slovesu, pa hiti tje, kjer je naj večji sila.

Gorje tempeljnu! V njem je vsa judovska moč. Duhovni branijo svetišče, pa Rimljanje ga hočejo predobiti. Tit je sicer dal povelje, naj se nihče ne dotakne tempeljna. Pa odpor obupnih judov je razdražil zmagovito vojsko. Nekateri najetniki začnejo metati goreče bakle na dvor v svetišče in preden bi si kdo mislil, že se je vnelo. Cedrovi tramovi se vžigajo. Kmalo se zavali strašen dim nad sveto goro, in plamen, ki visoko šviga, daje znamenje svetu, da gori — tempelj, to strašno znamenje, da je vse ob tla, osupnilo je ves Jeruzalem. Od vseh strani bežijo judje k svetišču. Upadel jim je pogum za boj; zato se ne bojé več smerti; hitijo gasiti. Na tisoče se jih je zagnalo v svetišče k altarju, ker mislili so, da z molitvami preprosijo Gospoda, da bi se usmilil svojega doma. Tit sam, ko je videl, kaj se godi, hiti na goro k tempeljnu, ter prosi in velewa vojakom, naj pomorejo judom gasiti. Ali tu nihče več ne sliši poveljnikov, prošenj in ne zapovedi: nad vse razdražena vojska le mori in pleni.

Eleazarju je dal Tit v rimskem taborji vso svobodo. Ko pa duhoven zagleda, da gori tempelj, teče, kakor bi bil ves iz uma, na sveto goro. Pa prišel je le, da ga prebudé potoki kervi, ki je tekla po gori; da sliši strašni krik bojevavcev in obupni stok ranjenih — umirajočih judov na svetem dvoru; prišel je vidit, da ni več pomoči. Serce mu poka na tem strašnem gledišču, pa plane še na verh tempeljna, kamor je tudi že sezal ogenj. Možgani se mu zmedejo in zmeša se mu, — skoči na stolp, ki se je dvigal nad svetiščem, in od tam telebne v plamen! Pa tudi Flavijan pade tisti osodni dan. Bojeval se je kmali tu, kmali tu, — povsod kakor lev, in ni maral za to, da mu že kri vre iz toliko mnogo ran in življenje ugaša. — Hrabri junak se zgrudi zadnjič v divjem rovanji in našel je grob med padlimi na dvoru v gorečem tempeljnu.

VIII.

Kervavi požar in konec prekrasnega tempeljna sta dovršila osodo nad Jeruzalemom. Kar je prerokoval Gospod,

— to se je zgodilo. Zmagovita rimska vojska je podavila jude, zaklade pobrala iz tempeljna in goreče baklje metala tje, kamor ni dosegel požar. Naposled je bila vsa gora kakor ognjeno morje.

Boj z judi po mestu je terpel sicer še nekoliko dni. Janez Giškala je po nesreči ušel rimskim vojakom, ki so ga vlekli v ječo, in vžgal je svoje tovarše, da so, vsi obupni, še enkrat poskusili udariti se v dolnjem mestu. To je bil kervav in strašan boj do zadnjega dne. Na zadnje so zmagali Rimljanje povsodi. Vjeli so Janeza Giškala še enkrat. Po hišah, ki niso več imele prebivavcev, nabrali so si vojaki neizmernih plenov, pa začeli so podirati, ne samo terdnjave in stolpov, ampak tudi dvorove in hiše po vsem mestu. — In tako ni v Jeruzalemu ostal kamen na kamnu! Kar je še ostalo naroda, to je bilo ali pobito, — ali poprodano v sužnost in razpodeno po vseh krajih po svetu. —

Predno je odšel carjevič Tit z groznega morišča, postavil je svoj šotor na verhu svete gore Moriah, zataknil svoje praporje, pa velel, naj se daruje malikom. Kteri izraelski sin bi mogel prenesti takovo gledišče? —

Ko je bil odšel slavni carjevič, ni smel noben jud več bližati se podertinam razdjanega mesta. Rimski vojaki so imeli tu svoj tabor in so stražili ponnitve vredne ostanke svetega mesta, dragega slehernemu izraelskemu sercu. — Ker niso smeli judje hoditi na goro, kjer je stal Jeruzalem, zbirali so se po višinah in od tam so s solznimi očmi gledali na nekdanj sveti kraj, ki je zgubil svojo krasoto, zgubil Gospodovo slavo. — Časi se je prikradel kak prederznež tudi na verh Oljske gore, katero deli potok Kidron od gore Moriah. Tam na goli Oljski višini sede nekdanj belolasi stavec. Bil je krepke postajve, obraz pa mu je bila obupna žalost razorala. — Zdaj zrc na drugo goro, zdaj zopet vprè oči na zemljo in milo joka. — Zraven njega lezi lahka brenklja, pri nogah pa gerčeva palica. Bolečina, v kateri se stareu topi serce, ta bolečina se mu očitno bere na vsaki praski po suhem obrazu. Dolgo poseda tu in tam in prežaluje. Na zadnje pa plane na noge, zgrabi brenkljo in začne grabiti strune. Po malem pa ubira voljnije, prenehava, in izvira mu iz serca pesem, po kateri je vsak lahko spoznal, da poje — Ahasver.

Otožin je njegov glas, ki se daleč razlega, sej mogel bi omečiti tudi serce iz kamna. Pa čem dalje stavec prepeva, tem bolj je videti, kako mu nemir grize in terga serce, tem silnejši je njegov glas. Zadnjič pa mu uide iz pers osodno „gorje!“ Zažene harpo čez skalo, zgrabi za gerčavo palico in plane z Oljske gore proti zapadu. Še nekolikrat je preletel strašni krik „gorjé, gorjé!“ črni mrak temne noči. — To je bila njegova zadnja beseda na Oljski gori; to je bil zadnji glas njegove harpe. —

Kje ima hudoba svoje stanisè?

Naš mili Zveličar Jezus Kristus je bil svet večne pogube odrešil, hudobni duh pa je bil zelo žalosten zavoljo velike nesreče, ki se mu je tadaj pripetila. Nemudoma pokliče svoje stare in zveste pomagavce (naglavne grehe) skupaj, in se z njimi vred napoti po vsem svetu, iskaje si novih služabnikov in zraven tudi pripravnega stanisèa. — Prehodi vse dežele, mesta, terge, vasi, obiše vsako hišo, na zadnje še celo — cerkev. V vsakem kraju se iše razširiti, napravi si večji ali manji stanovanje za se in za svoje služabnike. V te stanovanja je vabil in vabi iz vsih stanov in narodov ljudi na zemlji vsaki dan, in slini in prilizuje se vsim, da naj mu bodo pomagavci in služabniki. Vsakega, ki pride k njemu v službo, preserčno pozdravi, objame in objubi mu obilo plačilo. Potem mu z neko posebno pijačo (z oslepljenjem uma) zavda, da ga popolno za-se pridobi. Rad taki človek potlej dremlje vse svoje

žive dni, — in še le o smertni uri se ne mara predrami, pregleda, in se prestraši. Njegovo stanišče po mestih, ter-
gih in vasčih so navadno kerčme in druge hiše, v katerih
se obilo raja, nedolžnost prodaja, razdira, rani, sramožljivi-
vost slači in z nogami teptá, nečisto djanje oblači, in kjer
pijanost, požrešnost ima svoj sedež.

V hišah on hoče imeti prvi sedež, za mizo; noč in
dan on tam presedi, prizadeva si zakonske pripraviti ob-
edinost in ljubezen, zbuditi pa sum, sovraštvo, jezo, pretepe,
kletev in vse kar je hudega. Tudi si prizadeva jim spod-
jesti zakonsko zvestobo, čistost, spodkopati tisto življenje,
ki se imenuje „brez graje.“ Tako jih godí za prekletstvo.

V cerkvi si hudoba celico izvoli navadno za vratni.
On sam prav pri vratih stoji, rogé zkoz vrata ven moli in
ljudi, ki notri gredó, zelo natanko pregleduje. Ktere on
za svoje spozná, jih tikoma okrog sebe nastavi, da mu po
tem še druge motiti in pridobivati pomagajo. — To so na-
vadno mladi ljudje, ki se je v njih srcih ogenj poželjivi-
vosti razpalil. Satan zdaj železo razbeli in jim, kakor tičar
tičkom, duhovne oči pricverkne in užgá, da v cerkvi pojó
njegovo vižo in ne Božje časti in hvale. Vero v pričujočega
Boga jim otemni; mesene oči jim pa na stezaj odpré.
Zdaj se jim v serce vsede, kremplje pa jim v glavo za-
sadi ter jim jo verti na vse kraje, včasí ktereга celó proti
vratom zaverti, *) ker altar in tabernakelj — to je hudobi
nar bolj zoperna reč. — Takim revežem pridige, kersanski
nauki, svarjenje, opominjevanje, prošnje in solze spoved-
nikov nič ne zaležejo, — navadno ostanejo, kar so,
za celo svoje življenje. Gotovo si je on takih nar bolj
svest in ima tudi nar večje dopadajenje nad njimi! O da
bi se takim prepozno oči ne odperle! — Na smertni po-
stelji spoznajo morebiti svojo slepoto, in se prepričajo, kako
prežalostno plačilo jim je satan pripravil, ker so mu bili
tolikanj zvesti, in za kaj jih je ozoril!

M. Dobropoljski.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Od več strani nam dohajajo skorej
zmiraj novi udje za bratovšino ss. Cirila in Metoda, ki moli
za spreobrnjenje nesrečnih grešnikov razkolnikov. Z Do-
lenskega jih je nam te dni došlo več sto. In pa ravno o
pravem času se molitev razširja, zakaj prav zdaj se spet
bere, koliko se rusovsko razkolništvo napejajo, in radovoljne
darove zbira, da bi se po Litvanii razkolniške cerkve in
šole napravljale, ter se tako katoličani toliko ložej k odpadu
zapeljevali. Rusovski časniki vabijo Ruse k tem darovom,
češ, naj se rusovske narodne šole razširjajo po poljskih de-
želah. O ubogi Poljci, kdo se vas bo usmilil? Ko bi se
Francozom, Lahom, Nemcem taka godila, kakor Poljakom
pod Rusom ali pa Slovanom pod Turkom, to bi bilo vpitje,
da bi se zemlja trestla. ... Mi pa kličimo:

„O Bog, kteri si nas po sv. bratih Cirilu in Meto-
du k edinosti vere poklical, zedini zopet odločene brate in
sestre naše k svoji sv. katoliški Cerkvi, naj bode kakor v
nebesih, tako tudi na zemlji le en hlev in en naj višji
Pastir. Za to te prosimo po zasluženji Jezusa Kristusa,
po prošnji Marije, ss. Cirila in Metoda, in vsih tvojih
svetnikov. Amen.“

„Ss. brata Ciril in Metod!

Za nas Boga prosita!“

Ta molitev bo močnejši od razkolniških šol. Blagor ranj-
kemu knezu Slomšek, ki je Slovence povabil k taki molitvi!

Iz Ljubljane. 15. t. m. popoldan o 1/2 2 je naš de-
želni zbor dokončal svoje sedanje seje s trikratno slavo do

svitlega cesarja. Imel je to leto posebno veliko z bolniš-
nico opraviti in je tudi s to obravnavo poslednjo sejo sklenil.
Sprejel je namreč od novega undan izvoljenega odbora iz-
delani hišni red in s tem zaverigel unega, ki ga je bil
osnoval deželni odbor. Novi hišni red se na pravice bol-
nišničnega vodja nekako bolj ozira, opravil usmiljenih sester
pa nič ne določuje, menda ker je nar bolj potrebno že v pogodbi
z deželno vlado izrečeno. Novi poterjeni red se ima precej
v bolnišnici vpeljati. — Znamenito je tudi to, kar je neke
dni poprej deželni zbor izrekel, da so namreč za ženitve
in možitve v naši deželi potrebne tudi privolitve od deželske
gosposke (politiški zakonski konsensi) in da naj deželni
odbor v ta namen osnuje primerno deželno postavo. — Tudi
drugi zbori so glasovali za ohranitev politiškega zakonskega
konsensa, n. pr., v Lincu, Bregencu.

Iz Ljubljane. „Tagespost“ 10. t. m. piše po „Wan-
derer-u,“ da je bil neki tiskar v Ljubljani sprejel v natis g.
Jenkotove pesmi; trije duhovni, in med njimi Daničín
vrednik, pa so prišli in mu omenili, da naj sam sebi pri-
piše, če nobenih duhovskih bukev več v natis ne dobi, ako
te pesmi natisne. Mož da se je zugaňja zbal, in za-
ložnik Giontini je mógel pesmi dati na tuje — v Gradec
natisovat. —

Komur se je zljubilo v Slovincem malo prijazne liste
laž trositi, naj zvé, ako mu je drago, da vrednik „Zgodnje
Danice“ ni nobenega tiskarja zastran imenovanih pesem
strašil; če so kateri drugi duhovni to storili, mu ni znano. —
Vrisalo je pa pred nekaj časom po mestu, da taki svetni gospodje,
ki ne bo nihče na svetu rekel, da so tesnovestni, so gosp.
pesniku svetovali, da naj nekatere reči izpusti ali popravi v
svojem rokopisu. Mi, ki nismo rokopisa vidili, ne moremo
nič soditi. Rečemo pa samo to, kar je sploh naša misel
v slovstvenih rečéh: ako so pesmi spotikljive in nravi škod-
ljive, so naše misli enake z unimi gospodi, če so res
kteri natis ovirali. Tiskar in založnik zanikarnih in nravo
kuživnih spisov ni vreden, da bi ga dobri katoličanje pod-
pirali; naj ga redi tisti, komur služi. ... Vojsko grehu!

Kužljive reči pa tudi naši slovenski reči nič ne pomagajo,
temveč le serca razdvojijo. Duhovstvo in vse pošteno Sloven-
stvo vselej studí, kar je nenravnega; nespremišljeni pisatelji
spotikljivih reči pa svojo gulijo in une pikajo. K vsemu temu
pa se sladko smeja naša nasprotniki, kteri bi naj rajši,
da bi v eni noči čerňi muri popil vse slovenstvo. Kaj
imamo na zadnje od tega? — Slaba se godí! Slovenska
reč malo prijatlov ima; cerkvena, ki nam je perva, pa
dostikrat med tako imenovanimi olikanci še manj!

Iz Ljubljane. Mariin mesec majnik se približuje,
gotovo se bodo po mnogih krajih obhajale vesele šmarnice;
zavernemo torej Slovence na pripravne šmarniške bukve, ki
so bile že druge leta priporočane: „Mariin mesec I. 1859,“
— „Šmarnice naše nebeške Kraljice II. 1861,“ — „Šmar-
nice naše nebeške Kraljice III. 1863,“ — „Šmarnice“ Vol-
čičeve za nedelje, — „Marija Devica zemlje in nebes Kra-
ljica“ g. Pintarja, — „Slava Marije D.“ g. Potocnička
itd., — „Lavretanske litanije;“ — za domače otroške
in sploh za kratke šmarnicedomá pa „Večni mesec.“ Znane
so tudi „Svete pesmi,“ primerne in potrebne v ta namen,
kterih imata zlasti III in IV zvezek večí del Marijine pesmi.
Napevi služijo k temu Riharjevi. Vse imenovane bukvice
se dobivajo pri Gerberji in drugod; napevi pri Kremzarji.

Prišel je tudi na dan zvezek lepih napevov k časti
Materi Božje za pesmi: „Med zvezdami,“ „Ti edina,“
„Kdo zarja zjutraj se razgrinja,“ „Kaj v dar Mariji ljubljeni
prinesti“ in več družih, k terim je ranjki Rihar sam nape-
ve naredil. (Dobivajo se pri Riharjevi sosti v poprešnjem
stanovanju in pri Leopoldu Kremzarju.)

Iz Ljubljane. — V Polji so 14. t. m. ob 9 dopol-
dne prečastitljivi korar in semeniški vodja gospod Janez
Novak v pričo 12 duhovnov in neštevilne množice ljudstva
pokopali dobro znanega in vse skozi ljubljene ondotnega

*) Ravno undan je prav pošten gospod potožil, da s svojo gospo
ne mara več ob nekem času v neko cerkev k sv. maši iti, kjer
se je nekdo tako vedel, kakor bi bile vrata altar! Mogel si
je torej drugam pomagati. Vr.

duhovnega pomočnika gosp. Aleša Okorna, ki je v 62. letu po dolgi bolehnosti — pa kratki pljučni bolezni svoje delavno življenje sklenil. Marsikdo je zgubil v njem serčnega prijatla, pa tudi ljudje so razodevali z neizrečenim jokom, kaj in koliko jim je bil njih postrežljivi, neutrudljivi in ljubljeni gospod Aleš. Bog mu daj v miru počivati!

Približuje se letni čas, čas procesij itd. Mrasikdo bi rad kaj napravil, pa ne vé, kam se obrniti; naj opomnimo, da gosp. Jan. Cof (na sejmnem tergu št. 76) izdeluje čedne cerkvene bandera, neba, paramente po spodobni ceni, pa tudi stare reči popravlja in obnavlja.

Z Vač. — (Božji grob nove podobe.) Sred letošnjega posta se je bralo v „Volksfreund-u“ priporočilo Božjih grobov po novi šegi, ki jih izdeluje v resnično veličastnem kat. duhu gosp. Edvard Zbitek v Olomucu na Moravskem v presvitni (transparentni) obliki iz steklenih prizem in barvanih steklenjakov (steklenih kamničev). Temu priporočilu je bil priložen tudi kratek popis posamičnih delov Božjega groba in njegove sestave, iz katerega se je že nekoliko moglo razviditi, da ta reč mora zares kaj izverstnega biti. Komaj da omenjeno oznanilo našemu, še v visoki 76letni starosti zmiraj za povišanje Božje časti mladostno vnetemu duhovnemu gospod očetu Matevžu Kristan-u v roke pride, že so sklenili svojim ljubljnim farmanom letos podeliti pirhov, s kakršnimi se ni ponasala še nobena slovenska fara. Samo današnjega časa denarna uima prizadevala jim je nekoliko pomislika, temveč ker so v kratkem času že toliko stroškov zmogli za svojo faro. Treba je bilo pač vse denarne žile napeti, da se je zidanje veličastne cerkve pred nekaj leti doveršilo in s krasno notranjo napravo olepsalo, da se je še le v lanskem letu postavila lepa kapela na pokopališču in se pokopališče ogradilo z ozidjem, ki je krito s plošami rezanega kamna. Zopet letos so omislili za blizo 400 gold. nove levitne oblačila. In vendar „tudi Božji grob mora biti,“ so rekli, vedoči, da serčnost in krepka volja veliko premore in naj več lepih spominkov Božji časti postavlja. Rečeno — naročeno, in komaj da še o pravem času smo mogli iz Olomuca prejeti delo prekrasno, kakoršno je pač vredno c. k. samofastne pravice ali privilegije, ki jo je slovečemu mojstru pridobilo.

Zdaj naj pa še nekoliko popisemo te reči: Celi Božji grob ima dva glavna dela: Božji grob za se v globini, in prednje stebrovje (porticus). Božjemu grobu podlaga je 6½ čevlja dolg in 3 čevlje visok antependij s kamnito ponarejenim grobom v sredi, v katerem leži kaj umetno izdelana 4 čevlje dolga Kristusova podoba v transparentnem svitu prizmatičnih žarkov. Okraj antependija je ozališan na okoli s pol čevlja široko krasno cvetlično pletenino, ki je sestavljena iz barvanih in brušenih steklenjakov. Na sredi antependija stoji tabernakelj, z mnogimi lepšavami v steklu ob straneh, in z zlato rumenim znanjem Jezusovega presv. imena na vratih, ktero je ravno tudi umetno sestavljeno iz steklenih kamničev. Naj veličastniši pa stoji nad tabernakelnom 6 čevljev visoki iz prizem izdelani križ s podobo perta na počeznem hlodu. Kdor ne vidi, si lahko ne more misliti, kako lepo se more z vpletanjem belih temnobrušenih steklenjakov med svitlo ponarediti malanje sence, kakor z barvami, in s tem natorni gubosklad počititi. Pod pertom čez sredo križa je delan mogočen rožni venec iz steklenih kamničev, in na vse strani iz njega plamtijo solnčnorumeni žarki. Ob straneh tabernakeljna kipita dva čez tri čevlje visoka prekrasna iz steklenjakov sestavljena šopiča raznih cvetlic v zlatorumenih posodah. Zadej za vsemi temi slikami misli pa si prižganih kakih 100 luč! — To ti kaže v temno ogrenjenem prostoru tako mično lepoto, kakoršne se oko vživati ne naveliča.

Drugi del Božjega groba je prednje 14 čevljev visoko stebrovje, ktero za svoje transparentno razsvitljenje zopet 130 luč potrebuje. Vse lepšave na njem so zopet iz zgoli brušenih

barvanih steklenjakov. Tukaj vidiš razun mogočnih cvetličnih vpletav tudi vpodobljeno mučilno orodje Kristusovo, na verhi pa, to je, na sklenivnem delu stebrovja, s prekrasnimi čerkami napis: „Dopolnjeno je.“ To stebrovje stoji v transparentnem svitu kot zmago oznanovavni oblok pred Zveličarjevimi grobom. Pristavim naj pa tudi to, da tabernakelj in besede napisa, kakoršne hoče kdo imeti, se morajo posebej pri mojstru naročiti; zakaj v izvirnem njegovem načertu je namesti tabernakeljna skrinja zaveze.

Celo delo skupej brez vožnine stane 466 gold. More se pa tudi cenejše, tudi za 233 gold. dobiti že kaj čednega; zakaj napravlja se po trojnem narisu. Po Moravskem in mejnih deželah, kodar je ta iznajdba bolj znana, se zelo hitro taki Božji grobi razširjajo; samo na Moravskem so že v 66 cerkvah te verste Božji grobi. Upati je, da se ne bo samo njih lepota, ampak tudi koristnost poterdila, ktera je v tem, da barvano steklo tudi čez mnogo let ohrani še prvo živo barvo, toraj tudi transparentne slike zmiraj enako lepe. — Posamni kamniči so pa že tudi tako terdno z dratom pripeti, da, ako tudi katerega posebna nerodnost cerkvenikova raztare, vendar zavoljo tega celota malo terpi, ker se drugega zraven nič ne razdere. Tudi je lahko take odpadle kamnice z novimi nadomestiti, ako si jih preskerbiš. Napis do mojstra je: Eduard Zbitek, Besitzer des k. k. ausschl. Landesprivilegiums auf Erzeugung transparenter Glas-Mosaik h. Gräber in Olmütz, Bäckergasse HN. 484.

Od nove Štife, 7. mal. serp. J. J. — Prelepa romarska cerkev Matere Božje pri novi Štifi v ribniški dekaniji bi lahko marsikaj podučnih in Marijo zadevajocih zgodb v zalogi imela, ko bi ji nekdanji posebno romarskim cerkvam tako sovražni duh časa ne bil na 20 let lastnega duhovna odvzel in vsih spominic in pisem zaterl. Vendar naj pa kaj malega, kar se je ohranilo, Danici posljem.

Štiri lepsi malane obljubne spominice (Votiv-Gemälde) pričujejo, de je marsikak vernik v britkostih tukaj po Marii pomoč dosegel. Na eni je lepo namalana cerkev nove Štife, nadno na oblaku je podoba Marije z Jezuskom; spodej je namalana procesija z benderom in z duhovnom spredej; zraven se bere: ex voto (iz obljube). —

Druga malarija ex voto (iz obljube 1717) stavi pred oči jezdeca gosposkega, ko duhovna, ki s konjem vred na preku leti v veliko tekočo vodo, od deleč se vidi stermčca ženska in več hiš zraven; od zgor na oblaku je podoba Marije D. z Jezuskom. —

Tretja je samo velika malana podoba Marije D. z Jezuskom.

Četera od leta 1650 kaže klečečega duhovna pred podobo Matere Božje z nebeškim Detetom. Zraven se bere: „Jaz Matija Parenta, Vikari v Černomlji, 33 let star, sim od Marije groznih bolečin rešen.“ —

V starih mašnih bukvah se je ohranila naslednja prigodba: Bartholom. Aussitz (Jernej Avsic), grašinski oskerbnik in sodnik, v mladih letih pobožen, je pozneje prišel ob vero. 8. grudna 1790, na praznik čistega spočetja Matere Božje, še k sveti maši ni šel; opomnjen od nekoga, da naj ta dan sv. maše ne opusti, zarenči zaničljivo: „Piši me ti in masa. ...! „Popoldan na ta praznik jaha po opravku v Loški potok čez Veliko goro. Ob poti v gojzdi je samotna hiša; ker se je že mračilo in je imel še stirtlec ure pota po gojzdu, se mu tam ponujajo, de bi ga kdo spremil, pa jim odgovori, de pot sam bolj vé kot oni. Vendar na levo deleč v gojzd zajde in s konjem vred pogine: naletéval je namreč snég in ojstra burja je brila. Vsemu iskanju vkljub je bil še le čez enajst mescev po naključji najden mertev, ležeč na trebuhi in konj je privezan zraven njega poginil. Denar je imel še v žepu. Pravijo, ko se je v Loški potok ravnal, de je rekel, de bo davek tako terdo tirjal, de se bo otrok v maternem telesu jokal. Ta zgodba je tukajšnjim ljudem še v spominu tudi z drugimi pristavki; pa tukaj je tako podana, kakor je zapisana od duhovna, ki je poznal poginjenca in njegove starše. —

Zalosten pogin v Veliki gori je bil tudi leta 1863. Pozimi tega leta se je pripovedovalo, da se več volkov okoli klati. Dva kmetiška moža, ki nista po stanu lovca, gresta neko nedeljo (snega je bilo za obilno slano) še pred šesto uro zjutraj pred sv. mašo, ki je pri novi Štifti ob 6 uri bila, mimo te cerkve matere Božje na Veliko goro na lov. Tam hočeta neki hrib vsak od ene strani obiti, pa nič več vkup ne prideta. Mlaji tih dveh je prišel nazaj, starejšega pa ni bilo. Dolgo iskaje ga čez več dni deleč v gozdu (nad Zadoljem) mertvega najdejo. — Obé prigodbi pričujete, kako nevarno je ob nedeljah in zapovedanih praznikih brez pravičnih vzrokov sv. mašo opuštati.

V Gorotanu, 15. marca. ♀ — Gospod Mat. Majar, fajmošter in obče znani slovenski pisatelj, kakor čujemo, je po hudi boleznii na obrazu na eno oko popolnoma oslepel. To je hud križ za tako marljivega pisatelja. Bog mu za lajsaj nositi; Slovenci se ga v terpljenji spominjamo. — Ravno kar nam je došla žalostna novica, da je umrl preč. gosp. France Kulnik, dekan in fajmošter v Zabnicah pod sv. Višarjami. Gorenci, posebno romarji k Materi Božji na sv. Višarje, so ranjcega gospoda gotovo dobro poznali, kako je bil pobožen in vnet za čast Božjo in zveličanje duš, kako se je cerkev popravila in olepšala, in tudi pot, kjer se zdaj veliko bolj zložno proti stermi višini koraci kakor poprej. Naj v miru počiva! —

V Celovcu na Veliko noč. † ☉ — Sveti veliki teden je tedaj minul, dušna žalost se je veselju umaknila, Kristus je od smerti vstal, veselo doni Aleluja po cerkvah in med ljudmi blage svete volje; obhajamo veliko Noč, v spomin Kristusovega pa tudi našega prihodnjega vstajenja. Zares, to je dan, ki ga je Bog naredil, in tolikanj lepši, ker uživamo tudi prijetno vreme; solnce prijazno sije in ogreva zemljo, da se izbuja iz zimskega spanja in počitka in k novemu življenju vstaja. Pač je to za verne kristjane pomenljiv praznik, prvič zato da postergamo stari kvas, kvas zgreha in hudobnosti, da se popolnoma obnovimo in novo Bogu dopadljivo življenje začnemo — v čistosti in resnici; drugič pa tudi, da svoje pozemsko življenje zboljšamo, kolikor je moč in nam nove postave velé. Tudi je treba iz groba — lenobe in vnemarnosti vstati in novo življenje začeti, vzlasti ker se tudi večkrat, še celo pogostoma dušna krepost po telesni meri in una od te svojo moč in izvertnost dobiva. Tedaj proč z vnemarnostjo za sedanjost, proč z zavidom, obrekovanjem in natolcevanjem svojega bližnjega. Nasledujmo, kar ta ali uni dobrega stori in je koristno, naj si bo mlad ali star, srečen ali nesrečen. Dajmo slovo oterpnosti, ki nič ne velja, in mesimo tudi družstvene zadeve z novim kvasom, ki je čistost in resnica. Dajajmo s popolnim spoznanjem Bogú, kar je Božjega, cesarju kar je cesarjevega, in vsim drugim, kar je njihovega. Posnemali naj bi že vendar nauke, ki nam jih zgodovina vsih časov daje, vzlasti pa dandanašnje prav živo pred oči stavi. Kristus ni za rop imel, znebiti se svoje nebeške časti; — ali ni to lep izgled, da bi ga posnemali vsi, stari in mladi, posebno pa vsi velikaši, mogočni in predstojniški sploh. Koliko bolje bi bilo potem na zemlji, koliko manj prepira, puntov, nesreč in nezadovoljnosti sploh! In kaj pomaga, če se mladina tudi z naj boljim namenom podučuje, če pa potem, kadar prestopi v javno življenje, dobre nauke sama zatajuje ali po izgledu ali še celo povelju družih zatajiti mora. Kako so n. pr. takim, ki le po višjih službah in častéh hrepené, nauki in prepričanje dober kup, morebiti še bolj kot lešniki, kako se po vetru obračajo, slinijo, lizejo na vzgor in na vzdol, kolikrat spremené svoje misli kakor vsakdanje oblačilo, kako so nemirni sami in tudi drugi zavolj njih, ker so kakor kaplja na veji, da se nihče ne more ne zanasati nanje ne, kaj gotovega od njih pričakovati. Takim ni mar ne za srečo posameznih, ne za celoto njim

* Spis nam je prepozno došel, torej so nekatere reči „post festum“.

izročeni, ampak edino le za službo in denar in k večemu še, da bi bolj komandirati mogli. Da je pa vse to tolikanj bolj gnjusno in grešno, kolikor imenitnisi je stan ali čast, in da tak nikakor Jezusovega izgleda ne posnema, se samo po sebi razvidi. — Od velikega tedna se mi to spomina vredno zdi, da so se cerkvene slavnosti lepo obhajale, da imajo v tukajšnjih cerkvah lepe Božje grobe, če tudi ne velikih, in da nam je bilo tudi vreme prav vgodno, kar se k velikonočnim praznikom tako lepo prilega in sercu tako dobro dé. — 30. sušca zjutraj ob 2 je umrl po dolgi boleznii v tukajšnjem semenišču g. Andr. Zepič bogoznanec IV. leta doma iz Preddvora na Gorenškem. (Drugi dopisnik je rekel iz Terziča; Vr.) Pokopan pa je bil 31. popoldan o pol 5ih na pokopališču sv. Ruprehta prav lepo in dostojno. Da so bile ravno počitnice, se je vendar mnogo bogoznanev k pogrebu sošlo in so mu zadnjo prijateljsko počastenje izkazali ter mu na grobu zapeli ginljivo žalostinko. Spremilo ga je semeniško vodstvo, v. č. očetje kapucinarji in mnogo družih gospodov, med njimi tudi znani Slovenci gg. Einspieler, Ferčnik, Černic itd., tako da se mora reči, da Slovenec ni nikdar pozabljen. Bog mu daj večni mir in pokoj! Vsim znancem in prijatom pa bodi v pobožni spomin priporočen. — Šole na gimnaziji in bogoslovji se bodo še le po Šmarnem pričele, druge pa že poprej, realne namreč v sredo, normalne pa v petek po Veliki noči. — V deželnem zboru ni kaj posebnega. Slovencev ni; edini g. Einspieler je mogel zavolj tiskarnega prestopka deželni zbor zapustiti; nobeden njegovih častivrednih tovaršev ni ne bele ne černe zavolj tega rekel. Tukaj nimajo v bolnici usmiljenih sester, da bi kak „svoboden, neodvisen mož“ kaj prilike in vzroka imel govoriti in kritizirati, kar se drugod tako rado zgodi. Imajo sicer nune v elizabetinskem samostanu bolnico za ženske, ali ta je privatna in deželni zbor nima nič ž njo opraviti. Zato je pa tudi povsod vse tiho od nje, kakor bi je ne bilo; in vendar toliko dobrega za uboge bolnice stori! Da bi pa svet zanaprej o tem bolje in brez strasti sodil, naj bere, kako zdaj usmiljene in druge sestre na bojnem polji ravnajo, kako jih hoté ali nehoté hvalijo, vojaki pa si le to želé, da bi jim streglo te blage duše, katerim sta, kakor vsak vé, slavna maršala Canrobert in Pelissier v rimski vojski naj večí čast skazovala, in tako le hvalila, kar je hvale in spoštovanja vrednega! —

Iz Tersta, 14. aprila. ☉ — „Bog je ukazal svojim angelom, da naj te varujejo po vsih tvojih potih.“ (Ps. 90, 11.) To si je pač danes lahko marsikdo sam pri sebi mislil, ko sta se Nju veličanstvi mesikanski cesar Maksimilijan in cesarica Karolina poslovljala z našim cesarstvom. Nedeljo prej ob enajsti uri popoldne so bili sprejeti v Miramaru mesikanski poslanci. Po nagovoru, ki ga je imel njih pervak, so Njih cesarska visokost nadvojvoda Maksimilijan jim naznanili, da so sklenili spolniti željo mesikanskega ljudstva, in ondoto vladarstvo nastopiti. Preserčno trojno „Živio“ zadoni iz ust poslancev, in vale se vsi podajo v kapelo, kjer se je bil zapel „Te Deum laudamus.“ Celó noč med nedeljo in ponedeljkom so po parobrodih in barkah gorele brezštevilne lučice, in ker je bilo ravno oblačno, se je zdelo, kakor bi se bilo zvezdato nebo na morje naselilo. Prezvišni gospodje beneški patrijarh, goriški knežni vikši škof, teržaški in pa poreški škof, ki so se za slovo želeli Veličanstvoma pokloniti, so bili sprejeti zavoljo nekoliko slabega cesarjevega počutja od presvitle cesarice. Bilo je odločeno, da se podaste Nju veličanstvi že v ponedeljek popoldne na dolgo pot v svojo novo domovino, kar se je pa zavoljo omenjene bolehnosti odložiti moglo; za to je pa mnogo tujcev toliko bolj klavernih od ondod odrinilo, ker se ni zgodilo, kar so želeli. Danes kmali po eni popoldne odrine od Tersta proti Miramaru pet z ljudmi prav natlačenih ljojdovih parobrodov, po cesti pa so derdrale kočija za kočijo. Ko se pa ob dveh v Miramaru oglasijo topovi, plane neštevilna

množica ljudstva vsakega reda na obmorje, in ko presvetla cesar in cesarica iz svojega poslopja stopila, de se na Navaro podasta, zadoni splošnji klic „Živela!“ in terpi brez nehanja; moški sploh odkriti Nju pozdravljajo s klobuki in gospé z belimi rutičami. Cesar in cesarica se zahvalujeta na vse strani, in ta očitna ljubezen avstrijskega ljudstva Ju tako serčno gane, de se oba zjokata. Pa še marsiktero oko je ob morji solzilo, posebno ubožcev, k terim sta prisvilita cesar in cesarica bila mili oče in mila mati. Pri Slovencih v Barkoli, Kontovelu in v Preseku Nju spomin vedno ostane. Ko na Navaro prideta, zagermé spet topovi, in po tem tudi od vsih baterij in terdnjav od kterih in memo kterih je Novara jadrala. Do Kopra Nji spremljajo parobrodi, ter se poslovijo in v Terst vernejo. Ljudstvo je bilo sploh nekako pobito. Angel Božji naj spremlja Nju veličanstvi in pripelje srečno v daljni svet! — Slovo bilo je grenko. —

Danes za rano so se podali naš milostljivi skof na deželni zbor v Poreč.

Sprejemaje meksikansko krono je nadvojvoda prisegel, da bo samosvojnost in celoto države ohranil in blagor naroda vstanavljal. Vodja mexik. poslanstva Gutierrez pa mu je v imenu ondotnega naroda prisegel vrnost in zvestobo. Novi cesar je potem snel svoj veliki križ meksikanskega reda, ga je pripel vodju na persi in ga je kakor namestovavca naroda dvakrat poljubil. Pri ti priči se je po miramarskih stolpih ces. mexik. zastava razpela; topovi z bark in gradú so slovesnost spremljevali, in poslednjič se je opravila zahvalna pesem v dvorni kapeli. —

V začetku bo svitli cesar Maksimilijan sam vladal, še le kadar bo vse dobro vravnano, bo nastopila vstavna vlada ali konstitucija.

Do teržaškega mestnega župana (podestá) je cesar Maksimilijan pisal priserčno pismo in se Terzacanom zahvalil za njih vdanost in priljudnost, ki so mu jo vsaki čas skazovali in daroval je mestu 20 000 gld. kterih obresti se bodo vsako leto pred Svetim dnevom ubožnim teržaškim držinam razdelile. Mestnemu županu dr. Drag. Parentu pa je podelil komanderski križ svojega novega cesarstva. Tudi podadmiralu Dahlerupu je pisal cesar enako pismo za mornarje in tudi red svojega cesarstva izročil. —

Med mnogimi vošili je cesar Maksimilijan prejel tudi pismo v madjarskem jeziku od ogerskega kneza prvostolnika, pa tudi nanj odgovoril v madjarskem jeziku. Cesar pravi: „Na pomoč neskončno dobrotljivega Boga zaupam, brez ktere moja moč in moja terdna volja ne skezate. ... Nadjam se na blagoslov vsegamočnega Boga, ako me dóbri v svojih molitvah ne bodo pozabili; torej se zaupljivo priporočuje v pobožni spomin Vaši eminenccii ... prijatelj Maks.“

Iz Tersta. 15. mal. trav. ☉ — Ne bom popisoval slovesnost, katere so se godile pretečene dni v Miramari pri Terstu, ko so nadvojvoda Maks prevzeli krono meksikanskega cesarstva, ker to ste in bote še na široko in dolgo v časnikih popisano brali. V govorih, ki sta jih imela nadvojvoda in pa vodja meksikanskih poslancev, se pač lepi katoliški značaj očitno razodeva. Povem naj pa Vam le nekoliko od imenitne osebe, katere pobožnost mora vsako katoliško serce giniti in razveseliti. — Pred nekoliko dnevi pride v zagrad pri sv. Antonu Padvanu že bolj priletan, pa še terden mož s sivo glavo; bil je Gutierrez de Estrada, vodja meksikanskega poslanstva, in prosi da bi se na njegov namen ena sv. maša brala. In tako je storil vsak dan, dokler je bil v Terstu. Vidili smo ga v cerkvi po celo uro prav pobožno moliti. Pred tremi dnevi pa pride in pravi, da bi rad, naj bi se drugo jutro ob sedmih za njega opravila daritev sv. maše v kapeli, ki je obiskanju Marije Device posvečena. Ko je drugo Jutro o imenovani uri prišel, je prosil mašnika, kateri so imeli za njega maševati, da naj mešujejo na slednji namen: Mislite si, pravi, da ste v Mehiki v lepi cerkvi naše Gospe Marije Device v Guadalupi, in da tam opravljate daritev sv. maše v moj namen, namreč

v zahvalo velikih dobrot in milost, ki sem jih v kratkem prejel po prošnji Marije Device naše Matere. Včeraj pred odhodom iz Tersta smo vidili ravno tega pobožnega in imenitnega gospoda z veliko pobožnostjo k Božji mizi pristopiti. Jest menim, da ta mož je vreden, da so ga novi meksikanski cesar poljubili in prvemu veliki red meksikanskega cesarstva na persi pripeli, rekoč: „Pripnem ga tje, kjer se dobro podá.“ — Če bodo novi cesar imeli obilno takih svetovavcev in podložnih, jim gotovo ne bo težko cesarovati.

Iz Poreča, 6. mal. travna. Š. — V Praznik Marijnega oznanjenja je došla našemu deželnemu zboru vesela novica. Njih veličanstvo naš mili cesar so blagovolili darovati Istri 65.000 gold. za vesoljne potrebe. Namenjenih je 30.000 za velike ceste, 35.000 pa za okrajine, in kar je še bolj važno, za vodnjake, to je, obokane jame, de se deževnica vanje nateka. Z velikim veseljem in hvaležnostjo je to navdalo vse svojo deželo ljubeče Istrijane. Torej je tudi deželni zbor sklenil, najpred Bogú hvalo dati, in napravil je danes ob desetih veliko pontifikalno mašo (Missa de ss. Trinitate in po tem Danine salvum fac Imperatorem). Bili so pričujoči, deželni predstojnik marchese Polezini in vsi poslanci, mestni župan z odborniki, vsi tukajsnji ces. vradniki in vojaški častniki, šolska mladost z učitelji. Imeli so pa sv. mašo naš presvetli vsim Jugoslovanom dobro znani in ljubljani škof porečko-pulski, milostni gospod Juri Dabrila. Res, časti in hvale vredno je bilo, večnega Boga narpred zahvaliti za toliko dobro in moliti za svitlega cesarja. Hvale pa tudi še posebej Njih veličanstvu ni pozabil opraviti deželni zbor, in sklenilo se je, ker se sliši, de pridejo Njih veličanstvo v Terst v kratkem se poslovit s svojim bratom nadvojvodom Maksom, izvoljenim cesarjem meksikanskim, da hoče takrat Istra izreči svojo dolžno zahvalo, vdanost in poklon Njih veličanstvu.

Kdor je kaj več po Istri hodil, vé, kaka živa potreba je posebno, da se napravijo vodnjaki; ker tukaj se pač vidi, kak dar Božji je voda. Kakšno vodo pa pijejo vicenda po Istri? Stojéce mlake, pregrete od vročega solnca, od nesnagne zelene, in polne gujusnega merčesa. Al kaj se čé, ker druge ni! Verže se žejni na tla in pije z živino vred. De iz tega bolezní izvirajo, posebno merzlica, je lahko misliti. Bog!

Iz Masilije piše gosp. misijonar B. Verri, da z gosp. Olivierom pričakujeta zopet novih odkupljenih suznih otrok iz Egipta, ki jih popeljeta potem v Neapelj v zamurski vstav. Od ondod se bota vrnila na novo v Masilijo sprejet še spet družih, ki imajo prispeti, in jih bota peljala na Nemško. Za takrat se napovedujeta zkoz Ljubljano in priporočujeta se, kakor je navada tacih tergocev.

Iz Freiburga smo dobili list, iz ktega naj se imenitniši reči povzamejo za častite slovenske bravce. Gospod bogoslovec A. Plut, ki je šel z gosp. misijonarjem Pircem, tako-le piše: —

Čudno se bo Vam zdelo, da namesto iz Amerike, le iz Nemškega dobite pismice od mene; pa vender je le resnica. Naj Vam nekoliko povem: Precej na Dunaju so naš gosp. Pirc zapustili, in šli so naprej v Monakovo in v Lionu denarja iskat (v Monkovem so dobili 1000 gold., v Lionu nič), ker so na Dunaju samo tri tisuč dobili. Gosp. Buh je šel v Prago, mene pa, akovarno nisem rad prevzel, so za denarničarja in voditelja postavili. Prišla sta se dva bogoslovca iz Grdaca in en dijak iz Linca. Srečno smo dospeli zadnji dan sušca, v Haver na Francoškem; Parobroda ni bilo več dobiti, čakati bi mogli do prvega majnika, in to je tudi sreča bila, ker je denarja premalo. Dobili smo barko na ruh (ruhovnik Mercury), ktera ravno danes, 10. mal. trav. o poldan odrine na izmerno morje. G. Pirc so se pa 4. t. m. zvečer s parobrodom odpeljali. — Vernimo se nazaj v Haver. 1. aprila pride nenadoma bogoslovec iz Grdaca na svoje stroške do Havra in prinese pismo bogoslovcev iz Paderborn-a, kterega ste bili Vi na

Dunaj poslali. Pišejo v pismu, da vsaki dan na kolodvor hodijo čakati g. Pirca, kakor so jim bili pisali, da pridejo že 4. ali 5. sušca; pripravili so si že popotne liste in druge potrebne reči. Kaj je bilo storiti? Denarja ni več; še za tega, ki je iz Gradca prišel, ni bilo mogoče (voznega lista) vzeti, ker po storjeni preštevi je še 5 frankov ostalo.

Ker sem pa k svoji nesreči dobro gospodaril na potu, so me izvolili, da naj se nazaj vernem in pri dobrih ljudeh milošnje nabiram za sebe in za Paderborčane; in tako je moje mesto na barki novi bogoslovec prevzel, jest pa sem se na pot nazaj podal okrog prosit. En dan so mi dali za premislek; in jest, preveč serčan, sem sklenil to težavno pot nastopiti. Ali glejte moje težave! Ne verjamem, da je kateri misijonar tako terdo začel. 5. aprila pridem v Pariz, pa nisem smel prositi; mogel bi bil nar manj stirnajst dni na dovoljenje čakati, in tega mi ni čas dopustil. Drugi dan dobim tolmačitelja, da je šel z menoj k misijonski družbi; pa so mi rekli, da naj hitro v Ameriko škofu pišem, naj on pismeno prosi, in dali bodo saj nekoliko, morebiti 1000 frankov. Ali kaj bode to pomagalo za toliko oseb (13)? Četrti dan zapustim Pariz in derdrám po železnici čez Strasburg v Freiburg. Obiskal sem naj pred gospod Albana Stolza; dal mi je 40 frankov v zlatu in vse od njega spisane bukve. On je res mož po volji Božji. Potem obišem še gosp. duhovne (nekoliko pomoči sem dobil); ali povedali so mi žalostno novico, da je zabranjeno onod milošnje nabirati. Kaj mi je revežu storiti? Jutri pojdem iz Freiburga peš v Konstaco in potem skozi Tirolsko itd. na Češko, Prusko v Paderborn. Med potjo bom prosil; pa imam malo upanja. Tudi so mi gosp. Pirc naročili, naj Vas prosim, ako je katero pisemce do gospoda, da mi ga pošljete, in pa tudi, če ste bobili milošnje že kaj po našem odhodu. Tudi Vas prosimo, po Vašim prevdanku, ako bi bilo mogoče, še po „Danici“ enkrat za majhen dar prositi, da bi saj za sebe in nekoliko bogoslovcev imel za popotnico.

Posljite mi zbirke pod naslovom: Alojz Plut, Missionskandidat. abzugeben im Benediktiner Convente in Mülk. Iz Mülka, ali pa morebiti že poprej, Vam bom bolj obširno pisal, ker zdaj mi več čas ne pripuša; moram hitro na pošto. Z Bogom! Sprejmite moj serčni pozdrav! Vam vdani
V Freiburgu 10. aprila 1864. Alojzi Plut.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Ktera svetna vlada je viditi sedanjí čas bolj slaba, kakor majhna, skercena, oropana vladica sv. Očeta Pija IX? Ktera vlada je sedanjí čas v večí nevarnosti, kakor Pijeva? Po vsih straneh rovarji izmed Lahov kakor lačni volkovi preže zijajo in tulijo, da bi še to malo papeževe zemljice in mesto Rim požerli!

In naj pomisli kdo? Ta na videz tako slabi vladar je izmed vsih nar močnejši na zemlji, ki tudi drugim vladarjem moč vterjuje! Pobožni novi cesar Maksimilijan je mexikanskemu poslanstvu vradno naznanil, da prejdenj se podá v svoje novo cesarstvo, pojde v Rim se vreči pred kolena Pija IX, namestniku Božjemu na zemlji in Kralju vsih kraljev, po čigar milosti vladarji narode pravično vladajo. Ta prezali zgled cesarja Maksimilijana obsega pač slavne in imenitne nauke! „Armonia“ nektere teh naukov predočuje, n. pr.: „Mexikanski cesar pred kolena Pijevimi je opomin vsim vladarjem, da ne morejo dobro vladati svojih deržav, razun le z Božjo pomočjo in z blagoslovom namestnika Božjega na zemlji. — Mexikanski cesar pred kolena Pija IX je kakor obsodba vsih tistih vlad, ki se pehajo vstanavljati nove kraljestva in obnavljati stare brez apostoljskega Sedeža in zoper njegovo voljo. — Mexikanski cesar pred kolena Pija IX je kakor spoznanje, da je papez naj viši vladar nad vsimi ljudmi, kralji in podložnimi, da jim pot k Bogu pripravlja in jih v nebo pelje. — Cesar

Maksimilijan pred kolena Pija IX je začetek zmagaslovja za sveti Sedež in za premaganje rovarstva v Italii, v Evropi in po vsem svetu.“ Kakošen junašk in pošten mož je novi cesar, so spoznali celo rovarji v Lombardii pred l. 1859. Takrat je bil Maksimilijan poglavar lombardo-beneški, in rovarji so rekli, ko bi bilo mogoče avstrijsko gospostvo v Italii, bi bilo gotovo bilo pod vlado nadvojvoda Maksimilijana. Ta mladi princ tedaj, ki ga vsi tolikanj ljubijo in spoštujejo, gre v Rim, pred sv. Prestol, k Piju IX po blagoslov, prejden stopi na tron svojega cesarstva, kar je vselej težko početje, v Mexiki pa tisočkrat težji kot drugod. (Arm.)

Razstava cerkvenih reči, ki jih je letos napravila bratovšina sv. R. Telesa za ubožne cerkve na Kranjskem, se začne prihodnjo saboto — 23. t. m. — in bo terpela do 1. majnika — vsak dan od 10—12. dopoldno in od 4—6. popoldne v parlatorii čč. gg. Ursulinaric.

Lesniki, jabelka in lesnika.

„Paese“ iz Neapelna pripoveduje, da tudi tamkej je bil po gorkih dnevih nastopil hud mraz, in 8. t. m. so bili beli vsi vsi hribi in homci ob mestu, pa da še je snežilo. — Žalostna prigodba človeške ljutosti, ki se je pred nekoliko dnevi pripetila v nekem primorskem mestu, je napolnovala celo mesto. Neki deček, ki ima po svoji pokojni materi lepo dedišino, je bil ravno za tega voljo svoji sedanji pisani materi hud teru v peti, ki sklene se ga znebiti, in tudi njegovega lastnega očeta k temu našunta. Po mnogoterem terpinčenji vzameta stirnajst let starega sina, ga strašno stepeta z volovsko žilo in po tem ga stlačita v popotno skrinjo, de bi glada umrl. Pa k sreči gosposka to zvé, že polmertvega reveža reši in ga pošlje v bolnišnico, kjer je že nekoliko ozdravel. Nesmiljeni starši so pravici izročeni.

Dukovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Fara Kerka je podeljena prečast. gosp. Andreju Pečarju, častnemu korarju, dekanu in fajm. na Verhniki. Verhnika je 11. t. m. razpisana. — Gosp. Jan. Fajdiga, duh. pom. v Černomlju, je od c. k. pomorskega ministerstva izvoljen za mornarskega kaplana 3. reda 1. oddelka, in zročeno mu je začasno vodstvo in katehetstvo mornarske deške šole v Pulji. — G. Ant. Domicelj pride iz Mozolja v Černomelj; — g. Jan. Žan s Trate v Mozelj; — g. Ant. Klemen iz Mengša v Cirklje; — g. Stef. Perjatelj iz Šentvida v Mengeš; — g. Mih. Zupan s Skocijana v Šentvid; g. And. Petik od sv. Križa pri Kost. v Škocijan; g. dr. Jož. Rogač s Kerke v Polje. — g. Fr. Bergant iz Rovt v Kamnik. Gosp. Alešu Kos-u, fajm. v Hotederšici, je dano privoljenje v pokoj se podati, in ta fara torej 29. u. m. razpisana. Umerl je 12. t. m. g. Aleš Okoren, duh. pom. v Polji. R. I. P.

V terzaški škofii. G. France Čebular je izvoljen fajmster v Karkaucih, gosp. Ant. Mesic, pa v Čepiču. Umerl je g. Juri Baroh, duhoven v pokoju. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

Za gosp. Riharjev spominek. Gosp. fajm. Jož. J—c 1 gld. 23 kr.; — gosp. J. P. benef. na G...č. ci 2 gld.; — Dr. Heidrih 3 gld.

Za sv. Očeta. J. P. benef. na G...č. ci 1 X tolar srebr.; — G. Jož. G—c 1 gld. 23 kr.; — G. fajm. Ant. P—rn 5 gld. (5 gld. pa za g. mis. Godca ravno ta gosp.)

Za dukovsko matico. Gospodje: J. Lesjak 15 gld., M. Perčić 15 gld., P. Klemenc 10 gld., J. Kaplenk 10 gld., M. Smolej 10 gld., A. Thelian 5 gld., R. Kalan 5 gld. Neimenovan 10 gld.